

Sygnatura akt XI Ns 1007/14

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2015 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu XI Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący Marek Wójcik

Protokolant Aleksandra Mazur

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 kwietnia 2015 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku M. J. (1)

o stwierdzenie nabycia spadku po M. J. (2)

postanawia:

stwierdzić, że spadek po M. J. (2) zmarłej w dniu 29 listopada 2014 r. we W., ostatnio stale zamieszkałej we W. przy ul. (...) na podstawie testamentu notarialnego z dnia 27 września 2012 r. sporządzonego w Kancelarii Notarialnej we W. przed notariuszem J. O., Repertorium A nr 5507/2012 nabyła: córka M. J. (1) w całości wprost.

Sygn. akt XI Ns 1007/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni M. J. (1) wniosła o stwierdzenie, że spadek po M. J. (2), zmarłej w dniu 29 listopada 2014 r. we W., ostatnio stale zamieszkałej we W. przy ul. (...), nabyła w całości wnioskodawczyni, jako córka spadkodawczyni, na podstawie testamentu notarialnego sporządzonego w dniu 27 września 2012 r..

W uzasadnieniu wnioskodawczyni podała, że spadkodawczyni miała jedno dziecko – córkę M. J. (1) oraz, że w skład spadku nie wchodzi gospodarstwo rolne. Podała również, że spadkodawczyni zawierała związek małżeński jeden raz i w dniu swojej śmierci była rozwiedziona.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawczyni, M. J. (2), ostatnio stale zamieszkująca we W. przy ul. (...), zmarła w dniu 29 listopada 2014 r. we W.. Spadkodawczyni w dniu swojej śmierci była rozwiedziona. Zawierała związek małżeński tylko raz, z A. J., a ze związku z tego pochodziły dzieci: wnioskodawczyni M. J. (1) i M. J. (3), który zmarł w dniu swojego urodzenia, tj. w dniu (...)r. Spadkodawczyni nie miała dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych.

(dowód: - odpis skrócony aktu zgonu spadkodawczyni M. J. (2) sporządzony w USC we W. pod numerem (...) z dnia 2 grudnia 2014 r. - k. 5,

- odpis skrócony aktu urodzenia M. J. (1) sporządzony w USC we W. pod numerem (...) z dnia 8 grudnia 2014 r. - k. 7

- odpis zupełny aktu urodzenia M. J. (3) sporządzony w USC we W. pod numerem (...) z dnia 15 kwietnia 2015 r. - k. 13

- zapewnienia spadkowe i przesłuchanie wnioskodawczyni – rozprawa z dnia 15 kwietnia 2015 r. k. 14v)

Spadkodawczyni pozostawiła testament, sporządzony w dniu 27 września 2012 r. w formie aktu notarialnego w Kancelarii Notarialnej we W. przed notariuszem J. R. A nr (...). Spadkodawczyni do całości spadku powołała swoją córkę – wnioskodawczynię M. J. (1). M. J. (2) nie leczyla się psychiatrycznie

Spadkodawczyni w chwili sporządzania wskazanego wyżej testamentu była świadoma swojej ostatniej woli.

(dowód: - wypis testamentu sporządzony w formie aktu notarialnego z dnia 27 września 2012 r., Repertorium A nr 5507/2012 - k. 4,

- zapewnienia spadkowe i przesłuchanie wnioskodawczyni – rozprawa z dnia 15 kwietnia 2015 r. k. 14v)

M. J. (1) nie składała przed sądem ani przed notariuszem oświadczenia spadkowego o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po M. J. (2).

(dowód: zapewnienia spadkowe i przesłuchanie wnioskodawczyni – rozprawa z dnia 15 kwietnia 2015 r. k. 14v)

W skład spadku po M. J. (2) nie wchodzi gospodarstwo rolne.

(dowód: zapewnienia spadkowe i przesłuchanie wnioskodawczyni – rozprawa z dnia 15 kwietnia 2015 r. k. 14v)

Na rozprawie w dniu 15 kwietnia 2015 r. został otwarty i ogłoszony przez tutejszy Sąd testament spadkodawczyni z dnia 27 września 2012 r., z której to czynności sporządzono protokół.

(dowód: - protokół otwarcia i ogłoszenia testamentu spadkodawczyni - k. 16)

W dniu 15 kwietnia 2015 r. wnioskodawczyni złożyła przez Sądem oświadczenie, że spadek po M. J. (2) przyjmuje na podstawie testamentu notarialnego z dnia 27 września 2012r. wprost.

(dowód: oświadczenie wnioskodawczyni – rozprawa z dnia 15 kwietnia 2015 r. k. 14v)

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (art.926 § 2 k.c.). Ponadto dziedziczenie ustawowe ma miejsce w sytuacji, gdy spadkodawca sporządził testament, jednakże testament ten okazał się nieważny.

Jak wynika z zapewnień spadkowych wnioskodawczyni spadkodawczyni M. J. (2) sporządziła w dniu 27 września 2012 r. testament w formie aktu notarialnego, w którym wyraziła ostatnią wolę, powołując do całości spadku swoją córkę M. J. (1). Nadto przedłożony w niniejszej sprawie testament spadkodawczyni z dnia 27 września 2012r. został sporządzony w kwalifikowanej formie aktu notarialnego.

Testament, jako czynność prawna mortis causa, podlega w pewnym zakresie rygorom dalej idącym niż czynność inter vivos. Wyraża się to w szczególności w wymaganiu, aby spadkodawca działał cum animo testandi i w odbiegających od przepisów ogólnych kodeksu cywilnego uregulowaniach odnoszących się do wad oświadczenia woli. Przepisy ogólne różnicują skutki złożenia oświadczenia woli dotkniętego wadami (art. 82 i nast. kc). Przepis art. 945 kc jest przepisem szczególnym i wprowadza jednolitą sankcję w stosunku do testamentu obciążonego wadami w postaci nieważność dokonanej czynności. Zgodnie z art. 945 kc, testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Nieważność testamentu zachodzi także wówczas, gdy został on sporządzony pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści; a także gdy sporządzenie testamentu nastąpiło pod wpływem groźby. W odniesieniu do testamentu celem jest ochrona prawidłowego powzięcia decyzji i wyrażenia woli przez

spadkodawcę, tylko jego interes powinien być chroniony. Przyczyną wyłączającą świadome i swobodne powzięcie woli są pewne stany trwałe, jak choroba psychiczna, niedorozwój umysłowy czy też przemijające zaburzenia czynności psychicznych, do których zalicza się między innymi upojenie alkoholowe, pozostawanie pod wpływem narkotyków, stan nieprzytomności spowodowany wysoką gorączką.

Oświadczenie woli testatora jest świadome, jeżeli w czasie sporządzenia testamentu nie występowały żadne zaburzenia świadomości, a testator jasno i wyraźnie zdawał sobie sprawę, że sporządza testament o określonej treści. Samo oczywiście stwierdzenie choroby psychicznej u spadkodawcy nie powoduje, że testament jest nieważny ex lege. Oświadczenie woli jest swobodne, jeżeli spadkodawca nie kierował się motywami intelektualnymi lub pobudkami uczuciowymi mającymi charakter chorobliwy, nie pozostawał pod dominującym wpływem sugestii i zachował wewnętrzne poczucie swobody swojego postępowania.

Błąd oznacza natomiast mylne wyobrażenie o rzeczywistym stanie sprawy lub brak takiego wyobrażenia. Takie mylne wyobrażenie o rzeczywistości może stać się przyczyną złożenia określonego oświadczenia woli, a więc także sporządzenia testamentu. Prawnie relewantny jest zarówno błąd co do treści testamentu, jak i błąd w pobudce działania spadkodawcy. Ustawa wymaga jedynie, aby uzasadnione było przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu o określonej treści. Rozstrzygające przy tym znaczenie ma subiektywny punkt widzenia spadkodawcy. Sąd ma obowiązek ustalić i ocenić, czy gdyby spadkodawca znał rzeczywisty stan sprawy, to bardziej prawdopodobne jest, że sporządziłby testament określonej treści, czy też należy sądzić, że dokonałby rozporządzeń odmiennej treści albo nie sporządziłby w ogóle testamentu.

Natomiast groźba występuje wtedy, gdy jedna osoba chcąc zmusić inną osobę do złożenia oświadczenia woli określonej treści, zapowiada użycie środków, które sprowadzą niekorzystne skutki w razie niezłożenia tego oświadczenia. Istota groźby tkwi w wywołaniu stanu obawy, który to stan obawy stanowi przyczynę złożenia oświadczenia woli.

Mając zatem powyższe na uwadze, w niniejszej sprawie należało ustalić, czy w okresie objętym testowaniem, spadkodawczyni mogła świadomie i swobodnie podjąć decyzję w zakresie dokonanego rozporządzenia testamentowego i czy sporządzając testament nie działała pod wpływem błędu lub pod wpływem groźby. Poczynienie wskazanych ustaleń jest konieczne do ustalenia tytułu powołania do spadku po spadkodawcy tj. czy powołanie do spadku wynikało z testamentu, czy z ustawy.

Z zapewnień spadkowych i przesłuchania wnioskodawczyni jednoznacznie wynika, że spadkodawczyni nie chorowała na żadną chorobę psychiczną, była świadoma swojej ostatniej woli, swobodnie powzięła decyzję i wyraziła wolę na wypadek swojej śmierci, a nadto sporządzając testament nie działała pod wpływem błędu lub groźby. Także okoliczności sporządzenia testamentu uzasadniają stwierdzenie, iż nie zachodziły żadne okoliczności o których mowa w art. 945 § 1 k.c. .

Na marginesie rozważań należy zauważyć, że spadkodawczyni sporządziła testament przed notariuszem, a więc przed osobą zaufania publicznego, o czym stanowi art. 2 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. „Prawo o notariacie” (t.j. Dz.U.2008.189.1158 ze zm.). Zgodnie z art. 86 wskazanej ustawy notariusz nie może dokonywać czynności notarialnej, jeżeli powźmie wątpliwość, czy strona czynności notarialnej ma zdolność do czynności prawnych. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny określenie „zdolność do czynności prawnych” w Prawie o notariacie nie jest tożsame z tym samym określeniem użytym w Kodeksie cywilnym, ponieważ zawiera ono również obowiązek badania przez notariusza, czy strona czynności notarialnej może swobodnie powziąć decyzję i wyrazić swoją wolę, a więc czy nie zachodzi wada oświadczenia woli ujęta w art. 82 k.c. (tak: J. Budzianowska, Odmowa dokonania czynności prawnej, NPN z 2000 r., nr 1 poz. 44). Tym samym należy stwierdzić, że notariusz przed którym został sporządzony testament nie tylko wypytał spadkodawczynię o imię, nazwisko, dane personalne, ewentualnie co wchodzi w skład spadku ale także ustalił czy istnieje kontakt ze spadkodawczynią i czy spadkodawczyni swobodnie powzięła decyzję i wyraziła swoją wolę. Notariusz nie odmawiając w dniu 27 września 2012 r. sporządzenia aktu notarialnego potwierdził pośrednio, że nie zachodziła żadna z wad oświadczenia woli przy sporządzaniu przez spadkodawczynię testamentu. Sporządzenie złożonego do sprawy testamentu spadkodawczyni w kwalifikowanej formie aktu notarialnego i

nadanie mu jednocześnie waloru dokumentu urzędowego, zdaniem Sądu uzasadniało przyjęcie, że rozporządzenie spadkodawczyni na wypadek śmierci zostało dokonane w sposób ważny.

W ocenie Sądu okoliczności niniejszej sprawy świadczą, że decyzja spadkodawczyni była przemyślana i wynikała zarówno z pobudek racjonalnych, jak i emocjonalnych. Niewątpliwie spadkodawczyni, będąc rozwiedziona oraz posiadając tylko jedno dziecko - wnioskodawczynię, sporządzając testament kierowała się uczuciem do córki i chciała, aby to najbliższa osoba nabyła po niej spadek.

Sąd w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy tj. złożone przez wnioskodawczynię zapewnienie spadkowe i jej przesłuchanie, po rozważeniu i ocenie wszystkich dowodów, ustalił, że w momencie sporządzania testamentu notarialnego z dnia 27 września 2012r. spadkodawczyni M. J. (2) mogła w sposób świadomy i swobodny powziąć decyzję i wyrazić swoją wolę oraz nie działała pod wpływem błędu ani groźby.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd uznał, iż sporządzony przez spadkodawczynię testament jest ważny i stwierdził nabycie spadku na rzecz córki spadkodawczyni – M. J. (1).

Jednocześnie wobec faktu, że od śmierci spadkodawczyni nie upłynął jeszcze okres 6 miesięcy, wnioskodawczyni, jako spadkobierczyni testamentowa na rozprawie w dniu 15 kwietnia 2015 r. złożyła oświadczenie o prostym przyjęciu spadku w całości po M. J. (2).

Mając na względzie powyższe, Sąd na podstawie powoływanych przepisów artykułów orzekł jak w sentencji postanowienia.